Warszawa, dnia 05 maja 2020

MINISTERSTWO ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI
Podsekretarz Stanu
Ryszard Kamiński

Znak sprawy:WPR.wao.510.30.2020

Wg rozdzielnika

W ślad za pismem z dnia 23 kwietnia br., znak: WPR.wwp.510.3.2020, dotyczącym informacji o wejściu w życie przepisów zmieniających ustawę dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata2014-2020 (Dz. U. z 2020 r. poz. 217 i 300) wprowadzonych ustawą z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. poz. 695) i przedstawieniu prawnych rozwiązań systemowych w odniesieniu do wszystkich instrumentów wsparcia w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, z uwagi na specyfikę poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność" objętego PROW na lata 2014-2020, przedstawiam szczegółowe wyjaśnienia dotyczące stosowania zmienionych przepisów oraz rozwiązań w ramach przedmiotowego instrumentu wsparcia.

1. Zobowiązanie do realizacji operacji w określonym terminie.

Zgodnie z art. 67b ust. 3 możliwe jest spełnienie przez beneficjenta poddziałania 19.2 warunków wypłaty pomocy lub zrealizowanie innych zobowiązań związanych z przyznaną pomocą, w terminie późniejszym uzgodnionym z samorządem, który przyznał tę pomoc. Jednocześnie, rozwiązanie to znajdzie zastosowanie jeśli w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii lub wprowadzenia stanu nadzwyczajnego, beneficjent nie mógł spełnić lub

zrealizować tych warunków lub zobowiązań. W tym rozwiązaniu nadal obowiązuje zasada, że pomoc wypłacana jest po spełnieniu warunków; w szczególności rozwiązanie to dotyczy warunków, które mają być spełnione w terminie przewidzianym na realizację operacji. Tym samym beneficjent może zrealizować operację także w terminie późniejszym, uzgodnionym z podmiotem wdrażającym, nie później jednak niż do dnia 31 grudnia 2022 r., przy czym jednorazowo podmiot wdrażający nie powinien uzgadniać wydłużenia terminu o więcej niż 6 miesięcy.

Powyższe ma również zastosowanie w odniesieniu do wydłużania 3-miesięcznego terminu na składanie wniosku o płatność pierwszej transzy liczonego od dnia zawarcia umowy na wniosek beneficjenta w przypadku operacji polegających na podejmowaniu działalności gospodarczej.

2. Zobowiązanie do podlegania ubezpieczeniom społecznym, zarówno przy samozatrudnieniu, jak i przy zatrudnianiu pracowników w ramach 19.2.

W ramach samozatrudnienia specustawa 2.0 wprowadziła dla przedsiębiorców możliwość skorzystania z 3-miesięcznego zwolnienia w opłacaniu składek ZUS (marzec, kwiecień, maj 2020 r.) bez względu na ich przychód. W związku z tym, w ramach operacji na podejmowanie działalności gospodarczej możemy uznać, że zobowiązanie dotyczące podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania działalności gospodarczej będzie realizowane przez beneficjenta, nawet jeśli skorzysta z tzw. „wakacji składkowych". Zawieszenie w opłacaniu składek traktuje się bowiem tak, jakby podmiot nadal wpłacał składki do ZUS i jednocześnie podlegał ubezpieczeniom społecznym. W związku z tym, nie ma konieczności aneksowania umowy w tym zakresie. Skorzystanie z takiego zwolnienia przez beneficjentów nie powoduje również wydłużenia zobowiązania do podlegania tym składkom w ramach operacji.

Przedsiębiorcy zatrudniający do 9 osób mają prawo skorzystać ze zwolnienia dotyczącego opłacania składek ZUS jeśli mieści się w limicie przychodu, o którym mowa w specustawie. Przedsiębiorca, korzystając ze zwolnienia jakie dają mu przepisy ww. ustawy nie narusza tym samym prawidłowego wypełnienia zobowiązania w ramach operacji związanego z ponoszeniem kosztów na utrzymanie pracowników. W tym przypadku nie ma konieczności aneksowania umowy. Skorzystanie z tego typu zwolnienia nie wydłuża tym samym zobowiązania wynikającego z przepisów wykonawczych i postanowień umownych.

Z kolei przedsiębiorcy zatrudniający od 9 do 49 pracowników mogą skorzystać ze zwolnienia w opłacaniu składek ZUS, ale zwolnienie to dotyczy połowy opłacanych składek, a nie całości – w tym przypadku do części składek podlegających zwolnieniu należy również stosować zasadę, która traktuje, iż korzystanie ze zwolnienia jest jednocześnie kontynuacją zobowiązania wynikającego z przepisów wykonawczych w ramach 19.2, czyli beneficjent utrzymuje pracownika i opłaca za niego składki. W związku z powyższym nie ma konieczności aneksowania umowy.;

Należy zauważyć, iż w przytoczonych powyżej przypadkach nie mamy do czynienia z refinansowaniem składek ZUS przez państwo, a jedynie ze zwolnieniem z określonego obowiązku z wyłączeniem niemal wszystkich skutków nieopłacenia należnych składek. Korzystanie ze

zwolnienia składkowego należy interpretować wobec tego w taki sposób, iż przedsiębiorcy są zwolnieni od skutków niezapłacenia tych składek. Tym samym nie można traktować nieopłacania składek ZUS przez beneficjentów poddziałania 19.2 jako niewywiązania się ze zobowiązań umownych.

Przedsiębiorcy, którzy nie mogą skorzystać ze zwolnienia w opłacaniu składek ZUS, a skorzystają np. z ulgi w opłacaniu składek (wiąże się to z odroczeniem albo rozłożeniem na raty opłacania składek ZUS w związku z COVID-19 - ulga przysługuje każdemu przedsiębiorcy na jego ubezpieczenie i zatrudnionych pracowników):

1) W przypadku odroczenia, czy rozłożenia na raty opłacania składek przez beneficjentów w trakcie realizacji operacji polegających na rozwijaniu działalności gospodarczej, nie zostaje naruszone prawidłowe wypełnianie zobowiązania dotyczące utrzymania miejsc pracy i opłacania z tego tyłu składek do ZUS.W związku z tym zobowiązanie nie ulega wydłużeniu z tytułu skorzystania z ulgi i nie ma konieczności zawierania aneksu do umowy.;

2) W przypadku skorzystania z ulgi w okresie, który obejmie etap złożenia wniosku o płatność końcową lub okres związania celem ww. operacji, w których to beneficjent musi wywiązać się ze zobowiązania dotyczącego utrzymania zadeklarowanych miejsc pracy, w tym ponoszenie z tego tytułu kosztów zatrudnienia tych pracowników, jeśli beneficjent będzie utrzymywał te miejsca pracy, do których został zobowiązany, nie ma podstaw do wydłużania mu zobowiązania z tytułu ponoszenia kosztów w związku z zatrudnieniem. Należy zauważyć, iż koszty te zostaną przez beneficjenta poniesione, w związku z rozłożeniem na raty albo w terminie późniejszym, tym samym nie oznacza to nieutrzymywania miejsc pracy. Umowa o przyznaniu pomocy w ramach 19.2 dla operacji polegających na rozwijaniu działalności gospodarczej w postanowieniach dotyczących zwrotu pomocy, odnosi się bezpośrednio do utrzymania utworzonych miejsc pracy. W związku z tym, jeśli miejsce pracy jest utrzymane przez beneficjenta, a zgoda na odroczenie lub rozłożenie na raty wydana została przez ZUS w związku z zaistniałą sytuacją w kraju, nie ma podstaw, aby twierdzić, że beneficjent nie wypełnia przedmiotowego zobowiązania. Tym samym nie ma podstaw do wydłużenia zobowiązania dotyczącego utrzymania miejsc pracy o ten czas, na który ulga została przyznana. W związku z tym, nie ma też potrzeby aneksowania umowy w tym zakresie.

Ponadto, należy również uwzględnić sytuacje, w których przedsiębiorca, a jednocześnie beneficjent poddziałania 19.2 wyraża zgodę, aby jego pracownik udał się na urlop bezpłatny. W tym przypadku, pomimo, że pracownik nadal pozostaje w stosunku pracy, przedsiębiorca jako pracodawca nie wypłaca mu wynagrodzenia, gdyż nie mamy w tym momencie do czynienia ze świadczeniem pracy. W związku z tym, przedsiębiorca nie ponosi za pracownika opłat z tytułu ubezpieczenia społecznego do ZUS ani nie wypłaca mu wynagrodzenia. W tej sytuacji samorządy województw nie powinny traktować takiego stanu jako naruszenie przez beneficjenta zobowiązania do utrzymania miejsc pracy i ponoszenia z tego tytułu kosztów, jeśli jest to wynikiem wystąpienia siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności związanych z obecną sytuacją epidemiologiczną w kraju. Nie ma w tym

przypadku konieczności aneksowania umowy w tym zakresie. Beneficjent z kolei powinien poinformować o zaistniałej sytuacji samorząd województwa. Zobowiązanie to powinno być traktowane jako realizowane przez przedsiębiorcę, co zostanie uregulowane w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi określającym odmienne warunki lub tryb przyznawania, wypłaty lub zwrotu pomocy w ramach poszczególnych działań, poddziałań lub typów operacji objętych programem lub pomocy technicznej w związku z COVID-19, którego fakultatywne wydanie będzie możliwe na podstawie art. 67b ust. 4 zmienionej ustawy.

3. Zobowiązanie do wykonywania działalności gospodarczej.

W przypadku skorzystania z prawa do zawieszenia działalności gospodarczej w ramach operacji związanych z podejmowaniem działalności gospodarczej, czy to w trakcie realizacji operacji, czy to w okresie związania celem, zobowiązanie beneficjenta również nie ulega wydłużeniu o okres na jaki działalność z powodu COVID-19 została zawieszona. W tym przypadku należy jednak pamiętać, iż działalność nie jest prowadzona, a przedsiębiorca zostaje wypisany z listy płatników i ubezpieczonych w ZUS. W przypadku operacji będących w trakcie realizacji, może wiązać się to jednak z koniecznością przedłużenia okresu na jej zakończenie na wniosek beneficjenta. W tym przypadku konieczny będzie aneks do umowy. Przedmiotowa kwestia planowana jest do uregulowania w fakultatywnym rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, o którym mowa powyżej.

4. Zobowiązanie w ramach operacji polegających na podejmowaniu i rozwijaniu działalności gospodarczej do osiągnięcia 30% zakładanego w biznesplanie ilościowego lub wartościowego poziomu sprzedaży produktów lub usług do dnia, w którym upłynie rok od dnia wypłaty płatności końcowej.

MRiRW informuje, iż jest w trakcie prac nad nowelizacją rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2019 r. poz. 664 oraz 2023), w wyniku której planowane jest całkowite zniesienie zobowiązania dotyczącego uzyskania przez beneficjentów 30% poziomu sprzedaży produktów lub usług. W przypadku problemów beneficjentów wynikających z braku możliwości wywiązania się z ww. zobowiązania, do momentu wprowadzenia regulacji w tym zakresie, należy stosować postanowienia umowne dotyczące siły wyższej.

5. Zobowiązanie dotyczące utrzymania zadeklarowanej liczby pracowników w ramach operacji.

W przypadku kiedy przedsiębiorca nie może skorzystać z przywilejów jakie niosą przepisy „ustawy antykryzysowej", np. dopłaty do pensji pracowników, zwolnienie z opłat ZUS lub jest to niewystarczające do prowadzenia przedsiębiorstwa i utrzymania zadeklarowanych miejsc pracy, beneficjent poddziałania 19.2 może się powołać na przepisy dotyczące siły wyższej lub

nadzwyczajnych okoliczności (skutki epidemii). Wymagane jest przy tym aneksowanie umowy. Ponadto, MRiRW informuje, iż planowana jest zmiana przepisów rozporządzenia wykonawczego w zakresie ww. zobowiązania, aby umożliwić beneficjentom poddziałania sprawniejszą realizację operacji w zakresie podejmowania, jak i rozwijania działalności gospodarczej. Ministerstwo kieruje również prośbę do samorządów, aby przychylały się w obecnej sytuacji do pozytywnego rozstrzygania kwestii na rzecz beneficjentów związanych ze zobowiązaniami dotyczącymi zatrudnienia. W przypadku, kiedy beneficjent nie wywiąże się ze zobowiązania na etapie wniosku o płatność z powodu obecnie panującej sytuacji w kraju, nie powinno to stanowić przesłanki do odmowy wypłaty pomocy z tego tytułu, jeśli spełnienie zobowiązania nie będzie możliwe albo będzie możliwe do zrealizowania w terminie późniejszym po ustąpieniu przeszkody.

W odniesieniu do możliwości korzystania z dofinansowania do pensji pracowników należy zaznaczyć, iż rozporządzenie wykonawcze dla poddziałania 19.2 reguluje w § 17 ust. 1 pkt 8, iż do kosztów kwalifikowalnych zalicza się koszty wynagrodzenia i innych świadczeń, o których mowa w Kodeksie pracy, związanych z pracą pracowników beneficjenta, a także inne koszty ponoszone przez beneficjenta na podstawie odrębnych przepisów w związku z zatrudnieniem tych pracowników jedynie w przypadku operacji w zakresie tworzenia lub rozwoju inkubatorów przetwórstwa lokalnego produktów rolnych oraz wspierania współpracy między podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą. W związku z tym, korzystanie z ww. dofinansowania do pensji pracowników w ramach danego przedsiębiorstwa w ramach pozostałych operacji, nie jest traktowane jako współfinansowanie kosztów kwalifikowalnych z innych środków publicznych. Nie ma naruszenia przepisu § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia.

6. Zobowiązanie do poniesienia kosztów kwalifikowalnych podlegających refundacji.

Koszty, które zostały poniesione w ramach operacji na szkolenia, konferencje, wyjazdy, które nie zostały zrealizowane w sposób w jaki zostały zaplanowane, powinny być rozliczane jeśli planowane zadanie zostanie zrealizowane na tyle, na ile jest to możliwe w danej sytuacji, umożliwiając tym samym ocenę zrealizowania celu nawet w stopniu minimalnym, np. zrealizowanie zdania w innej formie (szkolenia/konferencje online), albo przesunięte w czasie do realizacji. W przypadku, gdy beneficjent wpłacił już zaliczki na określone usługi w ramach realizowanej operacji a dostawca usługi jej nie wykonał, beneficjent w pierwszej kolejności powinien podjąć kroki w celu odzyskania zaliczki od usługodawcy, lub uzgodnienia realizacji usługi w innym terminie. Dopuszczalna jest również zmiana celu operacji. Możliwość przesunięcia zobowiązania do realizacji w terminie późniejszym oraz zmiana celu operacji dają przepisy zmieniające ustawę o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich. W pozostałych przypadkach zastosowanie będą miały przepisy odnoszące się do siły wyższej i nadzwyczajnych okoliczności. W przypadku zmiany celu czy przesunięcia w czasie wykonania określonego zadania konieczna będzie również zmiana umowy w tym zakresie.

7. Zobowiązanie do realizacji zadań w ramach projektu grantowego.

W poddziałaniu 19.2 w ramach projektu grantowego, gdzie istnieje konieczność realizacji wszystkich zadań w celu rozliczenia całego projektu grantowego, dopuszczalna jest zmiana celu operacji (jeśli jest tak sformułowany, że niezrealizowanie zadania albo jego części powoduje nieosiągnięcie celu całego projektu) i usunięcie części problematycznych grantów (jeśli nie mogą być zrealizowane). W tym przypadku należy aneksować umowę o przyznaniu pomocy.

8. Zobowiązanie do zatrudnienia osób z grupy defaworyzowanej.

Dopuszczalne jest odstąpienie od egzekwowania ww. warunku w uzgodnieniu z lokalną grupą działania (LGD), w sytuacji, gdy zatrudnienie tych osób stało się niemożliwe z przyczyn związanych z COVID-19. W tym przypadku również zastosowanie będą miały postanowienia dotyczące siły wyższej i nadzwyczajnych okoliczności. Konieczne będzie aneksowanie umów w tym zakresie.

9. Zobowiązanie do zatrudnienia pracowników w łącznym wymiarze określonym odpowiednio dla danej LGD oraz ponoszenia kosztów ich zatrudnienia w przypadku poddziałania 19.4 *Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji*.

Zgodnie z przepisami specustawy organizacje pozarządowe mogą skorzystać ze zwolnienia z obowiązku opłacenia nieopłaconych należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne, na Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych lub Fundusz Emerytur Pomostowych, należnych za okres od dnia 1 marca 2020 r. do dnia 31 maja 2020 r. dla organizacji pozarządowych zatrudniających poniżej 10 osób. W tym przypadku nie mamy do czynienia z refinansowaniem składek przez państwo, jedynie ze zwolnieniem z obowiązku opłacenia z wyłączeniem niemal wszystkich skutków nieopłacenia należnych składek, czyli państwo za płatnika nie opłaca składek, tylko uwalnia od skutków niezapłacenia. Skoro zatem przepisy ustawy zwalniają z tego obowiązku, nie ma podstaw do tego, aby uznać, że LGD przestało realizować zobowiązanie ponoszenia kosztów zatrudnienia, o ile LGD będzie utrzymywała te miejsca pracy, do których została zobowiązana. Nie ma potrzeby aneksowania umowy w tym zakresie.

Również te LGD, które prowadzą działalność gospodarczą mogą skorzystać z ulgi od składek ZUS, polegających na odroczeniu w czasie lub rozłożeniu na raty należności ZUS bez negatywnych konsekwencji związanych z realizacją umowy dotyczącej poddziałania 19.4, ponieważ te składki będą opłacone w późniejszym terminie.

Ponadto, w przypadku korzystania przez wnioskodawców czy beneficjentów przedmiotowych poddziałań z przysługujących mu praw w ramach przedsiębiorczości na podstawie przepisów szczegółowych wynikających z tzw. „tarczy antykryzysowej", samorządy powinny procedować w ramach poszczególnych etapów postępowania w sprawie przyznania i wypłaty pomocy finansowej na podstawie uregulowań zmienionej ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich, wytycznych przesłanych przy piśmie z dnia 23 kwietnia br., znak: WPR.wwp.510.3.2020. W przypadku spraw, do których powyższe nie ma zastosowania, samorządy powinny rozpatrywać każdą sprawę z najwyższą

starannością, biorąc pod uwagę dobro beneficjenta, bazując na tzw. sile wyższej lub nadzwyczajnych okolicznościach, o których mowa w art. 2 ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. W ramach postępowań w sprawie przyznania i wypłaty pomocy, w przypadku kiedy zmiany mogą mieć wpływ na zgodność z LSR, zmiany celu operacji, czy wskaźników jego realizacji, samorząd powinien zasięgnąć opinii LGD w tym zakresie.

Ponadto, MRiRW zwraca się z prośbą do samorządów o przekazanie stosownych informacji do poszczególnych lokalnych grup działania. Ponadto wszelkie informacje dotyczące przywilejów jakie przysługują beneficjentom 19.2 w zakresie przedsiębiorczości powinny być zamieszczone na stronach internetowych samorządów oraz lokalnych grup działania w postaci komunikatu. W komunikacie powinna znaleźć się również informacja, iż dopuszczalne jest tzw. „przebranżowienie" w ramach realizowanej operacji, aby umożliwić beneficjentom poddziałania 19.2 utrzymanie się na rynku, po uzyskaniu pozytywnej opinii lokalnej grupy działania, która dokonała wyboru danej operacji do realizacji.

Rozdzielnik:

1. Pan Tomasz Nowakowski - p.o. Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
2. Pan Cezary Przybylski – Marszałek Województwa Dolnośląskiego
3. Pan Piotr Całbecki – Marszałek Województwa Kujawsko – Pomorskiego
4. Pan Jarosław Stawiarski – Marszałek Województwa Lubelskiego
5. Pani Elżbieta Polak – Marszałek Województwa Lubuskiego
6. Pan Grzegorz Schreiber – Marszałek Województwa Łódzkiego
7. Pan Witold Kozłowski – Marszałek Województwa Małopolskiego
8. Pan Adam Struzik – Marszałek Województwa Mazowieckiego
9. Pan Andrzej Buła – Marszałek Województwa Opolskiego
10. Pan Władysław Ortyl – Marszałek Województwa Podkarpackiego
11. Pan Artur Kosicki –Marszałek Województwa Podlaskiego
12. Pan Mieczysław Struk – Marszałek Województwa Pomorskiego
13. Pan Jakub Chełstowski – Marszałek Województwa Śląskiego
14. Pan Andrzej Bętkowski – Marszałek Województwa Świętokrzyskiego
15. Pan Gustaw Marek Brzezin – Marszałek Województwa Warmińsko – Mazurskiego
16. Pan Marek Woźniak – Marszałek Województwa Wielkopolskiego
17. Pan Olgierd Geblewicz – Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego
18. Pan Piotr Sadłocha- Prezes Polskiej Sieci LGD – Federacja Regionalnych Sieci LGD

ul. Rynek 26, 26-025 Łagów